

2022-09-20

s.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: s.sof@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2022/03063

FSS remissvar angående Remiss från Socialdepartementet – Vistelseförbud för barn (DS 2022:12)

Föreningen Sveriges socialchefer (FSS) har på remiss för yttrande fått författningsförslag i promemorian Vistelseförbud för barn (DS 2022:12) från Socialdepartementet. Yttrandet ska inkomma till Socialdepartementet senast 17 oktober 2022.

Om FSS

FSS är en partipolitiskt obunden förening som företräder cirka 400 socialchefer i landet. Utifrån vår profession och tillgänglig kunskap verkar vi för utveckling av den svenska välfärden.

Om betänkandet

Socialdepartementet har utrett frågan om det i syfte att skydda barn från att fara illa bör införas en möjlighet för socialnämnden att genom beslut begränsa enskilda barns rätt att vistas på vissa platser eller i vissa områden i samhället, ett så kallat vistelseförbud för barn. Utredaren har särskilt haft i uppdrag att bedöma vad som krävs för att ett beslut om vistelseförbud ska vara verkningsfullt och vilka konsekvenser ett vistelseförbud kan få för individers grundläggande fri- och rättigheter.

Utredningens slutsats, är att ett vistelseförbud:

- skulle innebära en inskränkning i grundläggande fri- och rättigheter,
- saknar stöd för att uppnå det avsedda syftet och riskerar att försämra barnets situation,
- inte anses vara ändamålsenligt eller proportionerligt,
- inte anses vara till barnets bästa, samt
- skulle vara förenat med flera tillämpningsproblem som riskerar att insatsen blir kontraproduktiv.

Utredaren anser utifrån ovan att en reglering som ger socialnämnden möjlighet att begränsa enskilda barns rätt att vistas på vissa platser eller områden inte bör införas.

FSS synpunkter i korthet

FSS delar utredningens bedömning och slutsats om att ett vistelseförbud för barn i skyddande syfte inte bör införas då det inte är klarlagt att det skulle vara ändamålsenligt eller proportionerligt i förhållande till syftet att förebygga och förhindra att barn far illa.

Att införa en åtgärd med den inskränkning av barnets rätt till rörelsefrihet och rättigheter som vistelseförbudet innebär, samtidigt som det saknas stöd för att åtgärden kommer att uppnå det avsedda syftet, kan inte anses vara förenligt med barnets bästa.

FSS kan utifrån den samlade kunskap som finns kring brotts- och drogförebyggande arbete instämma i utredarens bedömning att ett vistelseförbud inte kommer ha någon nämnvärd påverkan på barns sociala kontext och inte heller behandla de bakomliggande orsakerna till att barnet är i ett destruktivt sammanhang. Den sociala komplexiteten i det som benämns som riskmiljöer innefattar långt fler faktorer som skulle behöva förebyggas för att ge effekt, faktorer som bland annat socioekonomisk utsatthet, segregation och otrygghet i form av kriminell påverkan i boendemiljön.

Barn bör ha rätt till trygga uppväxtvillkor vilket enligt FSS i första hand inte sker genom förbud som detta utom genom insatser som kan stärka de skyddsfaktorer som motverkar otrygga miljöer och minimera de riskfaktorer som kan bidra till att normbrytande beteende utvecklas.

Utredningen har inte kunnat ge svar på hur ett vistelseförbud ska utformas för att undvika negativa konsekvenser för barnets tillgång till positiva och trygga miljöer. Ett vistelseförbud riskerar att leda till att barnet förhindras att röra sig i sitt närområde och att därmed utestängas från vardagliga trygghetsskapande sammanhang. Förbudet kan då, särskilt vad gäller barn i redan otrygga hemförhållanden, ytterligare komma att förstärka upplevelser av utanförskap. Risk finns därmed för att åtgärden i motsats till syftet, dvs. att utgöra ett skydd, bidrar till att förstärka en bristande känsla av sammanhang samt till att skada tilliten till socialtjänsten och samhället, både hos det enskilda barnet och hos medborgare i de områden där de barn bor som blir föremål för sådana beslut.

Utöver att förslaget om vistelseförbud inte är ändamålsenligt eller proportionerligt delar FSS utredarens slutsats om att förslaget riskerar att bli tandlöst eftersom efterlevnaden är svår att kontrollera samt att överträdelse av förbudet inte innebär några sanktioner.

För Föreningen Sveriges socialchefer
Monica Persson, ordförande

Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärden. Vi bedriver påverkansarbete inom socialpolitiska frågor och arrangerar den årliga konferensen Socialchefsdagarna.